

ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในเมืองราชบุรี Ethnic Diversity in Ratchaburi Province

กนกอร สว่างศรี

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
kanokorn_toey@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้กล่าวถึงเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของกลุ่มคนในจังหวัดราชบุรี พบว่าจังหวัดราชบุรีมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์เป็นอย่างมาก สืบเนื่องมาจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการเป็นสังคมเปิดและการเกิดพหุวัฒนธรรมภายในพื้นที่จังหวัดราชบุรี โดยทำให้เกิดการอพยพของกลุ่มคนต่างถิ่น ทั้งกลุ่มคนจากประเทศพม่า เขมร ลาว และตอนเหนือของไทย เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดราชบุรีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยสามารถระบุชาติพันธุ์ที่สำคัญ 8 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวไท-ยวน ชาวไทยภาคกลางพื้นถิ่น ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวมอญ ชาวกะเหรี่ยง ชาวลาวโซ่ง ชาวลาวตี้ (ลาวเวียง) และชาวเขมร ซึ่งแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ล้วนมีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม

คำสำคัญ: กลุ่มชาติพันธุ์ ราชบุรี

Abstract

This article is about the racial and ethnic group of people in Ratchaburi province. Found that Ratchaburi has diversity ethnic. According to the geography that facilitates open society and multi-culturalism within Ratchaburi. These reasons make the people in Burma, Cambodia, Laos and Northern Thailand move in Ratchaburi. They have settled in Ratchaburi province from the past to present. The ethnic minorities can be identified in 8 ethnic groups, including Tai-Yuan, central Thai people, Thai-Chinese, Mon, Karen, Lao-Song, Lao-Vieng and Khmer, each ethnic group has different cultures.

Keywords: ethnic group, Ratchaburi

1. บทนำ

เชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ในเมืองราชบุรีนั้น นับว่ามีความหลากหลายจนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของเมืองราชบุรี มาอย่างยาวนาน สืบเนื่องมาจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของเมืองราชบุรีที่มีชายแดนติดกับสหภาพพม่า มีทิวเขาตะนาวศรีและภูเขาใหญ่น้อยสลับซับซ้อน และมีบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำภาษี ซึ่งเหมาะแก่การเพาะปลูกหรือประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม นอกจากนี้เมืองราชบุรีในอดีตยังเต็มไปด้วยผืนป่าครอบคลุมแถบตะวันตกตั้งแต่อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง อำเภอบางแพ ซึ่งเคยอุดมไปด้วยป่าไผ่รวก ชิงชัน ประดู่ แดง ตะเคียน มะเกลือ ตะแบก เต็งรัง อินทนิล เคี่ยม พืชสมุนไพร ตลอดจนสัตว์ป่านานาชนิด สภาพทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวได้เป็นแรงเสริมสำคัญที่ทำให้เมืองราชบุรีกลายเป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์และเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมของบรรดาผู้คนที่ได้อพยพจากดินแดนต่าง ๆ ทั้งจากโพ้นทะเลและอีกหลายกลุ่มที่เดินทางมาจากบริเวณชายแดนไทย-พม่า โดยเข้ามาตั้งถิ่นฐานและสืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มตนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน บทความนี้จึงเริ่มต้นด้วยการสะท้อนลักษณะทางเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ที่มีความหลากหลายในจังหวัดราชบุรี ทั้ง 8 ชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวไท-ยวน ชาวไทยภาคกลางพื้นถิ่น ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวมอญ ชาวกะเหรี่ยง ชาวลาวโซ่ง ชาวลาวตี้ (ลาวเวียง) และชาวเขมร โดยจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมาในการเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองราชบุรี และเอกลักษณ์เฉพาะทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงการยกตัวอย่างความพยายามในการอนุรักษ์มรดกทางชาติพันธุ์ของตน ท่ามกลางกระแสของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมวัฒนธรรมในโลกสมัยใหม่ เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวทางชาติพันธุ์ของเมืองราชบุรีในเชิงลึกต่อไป

2. ความหลากหลายของ “กลุ่มคน 8 เชื้อชาติ” ในเมืองราชบุรี

จากการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ในเมืองราชบุรี สามารถระบุเผ่าพันธุ์ใหญ่ ๆ ได้ 8 ชาติพันธุ์ด้วยกัน ทั้งชาวไท-ยวน ชาวไทยภาคกลางพื้นถิ่น ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวมอญ ชาวกะเหรี่ยง ชาวลาวโซ่ง ชาวลาวตี้ (ลาวเวียง) และชาวเขมร แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ล้วนมีความแตกต่างกันทั้งทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณี

2.1 ชาวไทยยวน

ภาพที่ 1 หญิงชาวไทย-ยวน และลูกหลานไทย-ยวน ที่บ้านคูบัว สืบสานการแต่งกายสวมเสื้อแลบแดง และผ้าซิ่นลายเอกลักษณ์ของชาวไทย-ยวน ที่บ้านคูบัว

คำว่า “ยวน” หมายถึง ชาวเมืองโยนกเดิม (ยนต์ ชุ่มจิต, 2547: 127) ชาวไท-ยวน เป็นกลุ่มเชื้อชาติที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่แถบอาณาจักรโยนกเชียงแสน ดินแดนทางตอนเหนือของประเทศไทย ในปีพุทธศักราช 2347 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 (โปรดเกล้าฯ ให้กรมหลวงเทพหริรักษ์และพระยายมราช พร้อมด้วยกองทัพเมืองล้านนาและเมืองเวียงจันทน์ ร่วมกันยกกองทัพขับไล่พม่าออกจากเมืองเชียงแสน และได้รื้อกำแพงเผาบ้านเมืองแล้วกวาดต้อนครัวเรือน

ชาวเมืองเชียงแสนราว 23,000 คนเศษ อพยพลงมาทางใต้ แบ่งครัวออกเป็น 5 ส่วน ให้แก่กองทัพนำไปตั้งถิ่นฐานในเมือง เชียงใหม่ เมืองนครลำปาง เมืองน่าน เมืองเวียงจันทน์ ส่วนสุดท้ายได้อพยพตามกองทัพหลวงลงมาทางเมืองหลวง (กรุงเทพฯ) โดยตั้งถิ่นฐานอยู่ลุ่มแม่น้ำป่าสัก อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี และส่วนที่เหลือทรงโปรดเกล้าฯ ให้ไปตั้งถิ่นฐานที่เมืองราชบุรี (อุดม สมพร, 2540: 8) ริมฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลอง ห่างจากตัวเมืองไปทิศตะวันออก ประมาณ 2 กิโลเมตร ปัจจุบันเรียกว่า “บ้านไร่” ปัจจุบันชาวไทย-ยวน ได้ขยายครัวเรือนออกไปจากเดิมอีกหลายพื้นที่ เช่น ในอำเภอเมือง อำเภอโพธาราม อำเภอ บ้านโป่ง อำเภอปากท่อ อำเภอบางแพ อำเภอจอมบึง และอำเภอสวนผึ้ง เป็นต้น ชาวไทย-ยวน ที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งในเมือง ราชบุรีนั้น แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ยวนข้าและยวนซ้อย ทั้งยวนข้าและยวนซ้อยต่างแยกย้ายกันไปตั้งถิ่นฐานตามความ สัมผัสใจ “ยวนข้า” จะตั้งบ้านเรือนอยู่ในคูบัว เรียกแทนตัวเองว่า เมื่อพูดกับผู้สูงกว่า “ข้า” และใช้คำว่า “กู” “ยวนซ้อย” อายุต่ำกว่าตน ส่วน จะตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านดอนแร่ ห้วยไผ่ บ้านใหม่นครบาล ดอนแจง ดอนตะโก หนองโพ หนองปลาหมอ บางกระโด หนองอ้อ ฯลฯ เรียกแทนตัวเองว่า กับผู้อายุ “ข้า” เมื่อพูดกับผู้สูงกว่าตน และใช้คำว่า “ซ้อย” เสมอกันหรืออายุน้อยกว่า นับตั้งแต่ชาวไทย-ยวน แห่งอาณาจักรโยนกเชียงแสน ได้เคลื่อนย้ายมาตั้งถิ่นฐานในเมืองราชบุรี จนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 200 ปี ลูกหลานชาวไทย-ยวน ยังคงสืบสานอัตลักษณ์เผ่าพันธุ์ สะท้อนผ่านความเชื่อและประเพณีที่ สำคัญ ดังเช่น การนับถือผีบรรพบุรุษ ภูมิปัญญาการทอผ้าจาก ประเพณีแล่นมะโห้ และกินข้าวบนสะโตก (กชันโต) เป็นต้น ใน งานปอยขันโตกนั้น ถือเป็นงานประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชาวไทยยวนในราชบุรี โดยจะมีการจัดงานประเพณีหรือ งานปอยขันโตกรวมใจไทยวน ในราวเดือนกุมภาพันธ์ ณ บริเวณจิตสาธารณะสถานบ้านคูบัว ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี มี วัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงเป็นการปลูกสร้างจิตสำนึกในการสืบสานวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่ม ชาติดั้งเดิมชาวไทยวน โดยในช่วงเช้าจะเป็นพิธีเลี้ยงผีเฮือน พิธีเซ่นไหว้บรรพบุรุษ หรือที่เรียกกันว่า ผีโคตรเหง้า และผีปู่ย่า ช่วงค่ำตั้งแต่ หกโมงเย็นเป็นต้นไป จะมีการกินเลี้ยงขันโตก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมการร่วมรับประทานอาหารแบบล้านนา โดยนั่ง บนพื้นหรือเรือนล้อมวง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556: 25)

2.2 ชาวไทยภาคกลางพื้นถิ่น

ภาพที่ 2 ชาวไทยภาคกลางพื้นถิ่น บ้านโพหัก ต.บางแพ จ.ราชบุรี แต่งกายด้วยชุดไทยพื้นถิ่น

ที่มา: ชาวบ้านตำบลโพหักราชบุรี (<http://contentcenter.prd.go.th/>)

ชาวไทยภาคกลางพื้นถิ่นในเมืองราชบุรีนั้น อพยพมาเมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยา มีวัฒนธรรมเด่นชัดในชุมชนบ้านโพหัก ตำบลบางแพ สันนิษฐานว่าชาวโพหักเป็นคนไทยแท้ดั้งเดิม เนื่องจากมีสำเนียงภาษาพูดเป็นเอกลักษณ์ของตนเองและเป็นคำ ไทยแต่โบราณ เช่น ใช้คำนำหน้าชื่อผู้หญิงว่า เช่น ออแดง ออหนุ่ม เป็นต้น “ออ” (ศิริศักดิ์ คัมรักษา, 2541: 251) และใช้คำพูด อื่น ๆ เช่น พ่อแก่ แม่แก่ ไ้อ้หมา อี้หมา อี้ซี้ อี้ซี้ เป็นต้น การแต่งกายของชายบ้านโพหักในอดีตนิยมสวมเสื้อก๊วยเฮงสีต่าง ๆ นุ่งโจงกระเบน ผ้าขาวม้าพาดบ่า ผู้หญิงนุ่งโจงกระเบน เวลาไปงานบุญมักเอาผ้าแถบสีขาวห่มเป็นสไบเฉียง ชาวโพหักนับถือ พระพุทธศาสนา และนับถือผีบรรพบุรุษ มีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน ประเพณีของชาวไทยภาคกลางพื้นถิ่นในชุมชนบ้านโพ หักที่เป็นอัตลักษณ์ เช่น ประเพณีโกนผมไฟ ไว้จุก ไว้เปีย ไว้แกละ ประเพณีโกนจุก โกนเปีย โกนแกละ และประเพณีทำของ อาสาในการแต่งงาน (อาสา เป็นขั้นตอนหนึ่งในประเพณีแต่งงานของชาวโพหัก อำเภอบางแพ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสมัคร สมานสามัคคีในแบบชาวไทยภาคกลางแท้ ๆ) นอกจากนี้ ยังมีการละเล่นของไทยภาคกลางพื้นถิ่นที่เด่นชัด คือ “การเล่นเพลง

ไทยพื้นบ้าน” ใช้ร้องกันในลานนวดข้าว เช่น เพลงสวดศพ เพลงสวดฟาง เพลงซึกกระดาน (อุดม สมพร, 2560: ไม่ปรากฏหมายเลขหน้า) ศิลปะการสร้างบ้านเรือนไทยที่สง่างาม งานจักสานเครื่องไม้ไม้

2.3 ชาวไทยเชื้อสายจีน

ภาพที่ 3 ชาวไทยเชื้อสายจีนในเมืองราชบุรี

ที่มา: ชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดราชบุรี (<http://contentcenter.prd.go.th/>)

ชาวไทยเชื้อสายจีนเป็นกลุ่มเชื้อชาติที่มีบทบาททางเศรษฐกิจในเมืองราชบุรี โดยในปีพุทธศักราช 2409 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โปรดเกล้าฯ ให้ชุดคลองดำเนินสะดวก มีแรงงานหลักในการขุดคลองคือ ชาวจีน ภายหลังจากขุดคลองสำเร็จ ก็ได้มีกลุ่มแรงงานชาวจีนตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ดำเนินสะดวก จากนั้นได้มีชาวจีนอีกหลายกลุ่มอพยพเข้ามาเพิ่มเติม โดยเฉพาะในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ซึ่งเป็นช่วงที่ชาวจีนอพยพเข้ามายังประเทศไทยมากที่สุด (ยนต์ ชุ่มจิต, 2547: 119) โดยอาศัยอยู่กระจัดกระจายในเมืองราชบุรี มีการประกอบอาชีพค้าขาย และทำการเกษตร ดังเช่น ชาวจีนที่อยู่ในอำเภอดำเนินสะดวกประกอบอาชีพทำสวนผักผลไม้ จีนที่อำเภอบ้านโป่งจะทำธุรกิจค้าขาย โรงสีข้าว โรงงานเส้นไหม โรงงานอู่ต่อรถ ชาวจีนในอำเภอโพธาราม ประกอบอาชีพธุรกิจค้าขาย โรงงานน้ำตาล โรงสีข้าว และเลี้ยงหมู ส่วนชาวจีนในอำเภอราชบุรี ทำธุรกิจ ทำโรงโม่หิน โรงโม่โรงสีข้าว และโรงงานทอผ้า เป็นต้น ปัจจุบันอัตลักษณ์ทางความเชื่อและประเพณีที่สำคัญของชาวจีนในเมืองราชบุรี ยังคงปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด เช่น การบูชาเทพเจ้า (อุดม สมพร, 2560: ไม่ปรากฏหมายเลขหน้า) โดยจะพบศาลเจ้าในเมืองราชบุรีมากมายหลายแห่งที่มีชื่อเสียงโด่งดังคือ ศาลเจ้าพ่อกวนอู ในอำเภอเมืองราชบุรี ปัจจุบันภายในได้มีการเก็บรักษาป้ายวิญญาณสมเด็จพระยามหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ผู้มอบที่ดินให้สร้างศาลเจ้า โดยสมัยที่ท่านมีชีวิตอยู่ในอุบลมณฑลคนจีนจำนวนมาก ชาวจีนในเมืองราชบุรีจึงรักและศรัทธาท่านเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีศาลเจ้าแม่เบ็กโพธิ์ อำเภอบ้านโป่ง ซึ่งเป็นที่นับถือของคนเดินเรือ และมีศาลเจ้าขนาดเล็กอีกหลายแห่งในเมืองราชบุรีที่มีชุมชนชาวจีน (ยนต์ ชุ่มจิต, 2547: 123-124) ในช่วงเทศกาลชาวจีนในเมืองราชบุรีจะนำเครื่องเช่นไหว้ไปกราบไหว้เทพเจ้าและบรรพบุรุษ เทศกาลที่สำคัญมี 8 เทศกาล คือ เทศกาลตรุษจีน เทศกาลเซ็งเม้ง เทศกาลสารทขนมจ้ำง เทศกาลสารทจีน เทศกาลไหว้พระจันทร์ เทศกาลทิ้งกระจาด เทศกาลกินเจ และไหว้อี้ (ไหว้ขนมบัวลอย) ซึ่งชาวไทยจีนในเมืองราชบุรียังคงยึดถือปฏิบัติตามประเพณีจีนในเทศกาลต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและเคร่งครัด

2.4 ชาวมอญ

ภาพที่ 4 ชาวไทยเชื้อสายมอญ ลุ่มน้ำแม่กลอง ต.คุ้งพยอม อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ในประเพณีสงกรานต์
ที่มา: อยู่เย็นเป็นสุข มอญลุ่มน้ำแม่กลอง แห่ข้าวแช่ หาบสารบิไปทำบุญสงกรานต์

(<https://www.thairath.co.th/>)

ชาวมอญมีถิ่นฐานเดิมอยู่บริเวณฝั่งตะวันออกของแม่น้ำอิรวดี (พม่าตอนล่าง) จากหลักฐานปรากฏในสมัยอยุธยา ทำให้ทราบว่าชาวมอญอพยพเข้ามาในประเทศไทยครั้งแรกในปีพุทธศักราช 2127 เมื่อครั้งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง พระมหาเถรคันฉ่อง พระยาเกียรติ และพระยาราม ได้พาชาวมอญตามเสด็จกลับมากรุงศรีอยุธยาเป็นจำนวนมาก หลังจากนั้นก็มีกรอพยพต่อมาอีกหลายครั้งทั้งในสมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ โดยชาวมอญในจังหวัดราชบุรีนั้น ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณสองฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ในเขตอำเภอโพธาราม และอำเภอบ้านโป่ง (ปรางค์วลลิโกดม และคนอื่น ๆ , 2543: 18) ชาวมอญ เป็นเชื้อชาติที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งด้านภาษาพูดเขียนที่ใช้สื่อสารเป็นของตนเอง อาหารมอญที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น แกงบอน และข้าวแช่ รวมทั้งความเชื่อทางพระพุทธศาสนา แต่ก็ยังคงมีความเชื่อเรื่องผี เช่น ผีประจำหมู่บ้าน ผีประจำตระกูล (ผีบ้านผีเรือน) ซึ่งลูกชายคนหัวปีจะเป็นผู้รับทอดสืบตระกูลผีเรือน นอกจากนี้ ชาวมอญยังมีความเชื่อว่าหงส์ เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นชาติมอญ เป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองมาแต่โบราณ (อุดม สมพร, 2560: ไม่ปรากฏหมายเลขหน้า)

2.5 ชาวกะเหรี่ยง

ภาพที่ 5 ชาวกะเหรี่ยง ที่บ้านห้วยแห้ง ต.ตะนาวศรี อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี

ที่มา: สวนผึ้ง ราชบุรี บรรยากาตงานกินข้าวห่อ ที่บ้านห้วยแห้ง (<http://www.chomthai.com/>)

ชาวกะเหรี่ยงมีถิ่นฐานเดิมอยู่บริเวณทิศตะวันออกของทิเบต ต่อมาได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศจีน พม่า และเข้าสู่ประเทศไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา ชาวกะเหรี่ยงในเมืองราชบุรีได้ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณชายแดนใกล้เทือกเขาตะนาวศรี สันนิษฐานว่าอพยพโยกย้ายมาจากเมืองทวายในพม่าข้ามเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งสอดคล้องกับที่ชาวกะเหรี่ยงรุ่นเก่าได้เล่าต่อกันมาว่า ราว 200 ปีที่ผ่านมา ชาวกะเหรี่ยงได้ถูกพม่ารุกราน จึงพากันอพยพข้ามทิวเขาตะนาวศรีเข้าชายแดนไทยทางอำเภอไทยโยค จังหวัดกาญจนบุรี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556: 9) และเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านเก่ากะเหรี่ยงและบ้านหนองกะเหรี่ยง (หนองนกกระเรียน) เป็นแห่งแรก แล้วโยกย้ายมายังลุ่มน้ำภาชีบ้านบ่อ เขตอำเภอสวนผึ้ง กิ่งอำเภอบ้านคา ตำบลตะนาวศรี ตำบลบ้านบึง ตำบลบ้านคา ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ (ปรางค์วลลิโกดม และคนอื่น ๆ , 2543: 19) ชาวกะเหรี่ยงในอดีตมีการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย โดยหาของป่า ปลูกข้าวไร่ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน การแต่งกายทั้งชาย

และหญิงมีเอกลักษณ์ กะเหรี่ยงราชบุรีส่วนมากนับถือพระพุทธศาสนา แต่ก็มีเชื่อเกี่ยวกับภูตผี จิตวิญญาณ จึงมีพิธีเรียกขวัญเด็กแรกเกิด เรียกขวัญผู้ป่วย เรียกขวัญตา การบูชาต้นไม้ใหญ่ และประเพณีกินข้าวห่อ (อุดม สมพร, 2560: ไม่ปรากฏหมายเลขหน้า) สำหรับงานประเพณีกินข้าวห่อนั้น (“ข้าวห่อ” เป็นอาหารพิเศษในประเพณีกินข้าวห่อ ทำจากข้าวเหนียวห่อใบตองเป็นรูปทรงกรวยแล้วนำไปต้มจนสุก มักจะรับประทานกับกระดิก ใช้สำหรับเป็นเครื่องประกอบพิธีและเลี้ยงแขกหรือญาติมิตรที่มาเยี่ยมเยียน) ในภาษากะเหรี่ยง-โปว์ เรียกว่า “อั้งหม่อ” ในแต่ละหมู่บ้านจะจัดขึ้นในช่วงเดือนเก้า ตามปฏิทินจันทรคติ ที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี แต่ในส่วนของวัดจัดงานนั้น แต่ละหมู่บ้านจัดงานประเพณีไม่ตรงกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อเรียกขวัญของผู้คนที่กระจัดกระจายท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ ให้กลับมาอยู่กับเนื้อกับตัวในช่วงเดือนเก้านี้ งานประเพณีกินข้าวห่อเริ่มในเวลาากลางคืน โดยผู้อาวุโสของแต่ละครัวเรือนจะยกกระบุงสำหรับประกอบพิธีมาไว้ที่หัวบันไดบ้าน จากนั้นจึงใช้ไม้คนข้าวเคาะที่หัวบันไดเพื่อเรียกขวัญ ในช่วงเวลานี้บรรดาคนรุ่นอื่น ๆ ต่างก็ส่งเสียงดัง ตีเกราะเคาะปี่เพื่อช่วยเรียกขวัญให้กลับมาสู่บ้านตามความเชื่อ จนกระทั่งในเวลารุ่งเช้า สมาชิกในครอบครัวจะตื่นแต่เช้าเตรียมตัวสำหรับการประกอบพิธีผูกข้อมือเรียกขวัญ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556: 24)

2.6 ชาวลาวโซ่ง

ภาพที่ 6 ชาวลาวโซ่ง หญิงสวมเสื้อก้อม และผ้าซิ่นลายแตงโม มีผ้าเปี้ยวห้อยคอพาดบ่า
ชายนุ่งกางเกงขาสั้นสีดำ สวมเสื้อติดกระดุมเงิน

ชาวลาวโซ่งในอดีตมีวิถีชีวิตเป็นอัตลักษณ์ของตนเองอย่างเรียบง่าย เช่น การแต่งกายจะใช้เสื้อผ้าที่เป็นสีดำ ประดับด้วยเครื่องเงิน ผู้หญิงนุ่งซิ่นผ้าฝ้ายย้อมคราม เรียกว่า ซิ่นลายแตงโม มีผ้าเปี้ยวห้อยคอพาดบ่า ส่วนผู้ชายนุ่งกางเกงขาสั้นสีดำ สวมเสื้อแขนยาว ติดกระดุมเงิน คาดเอวด้วยกระเป่าสำหรับใส่สัมภาระ ความเชื่อและประเพณีที่สำคัญของชาวลาวโซ่ง คือ การนับถือผีบรรพชน มีการเซ่นไหว้ผีบรรพชน เรียกว่า พิธีเสนเรื่อน หนุ่มสาวโซ่งจะมีโอกาสพบผู้รักใคร่กันมีโอกาสเทศกาลต่าง ๆ แต่ที่สำคัญก็คือ การโ้สาวในช่วง (อุดม สมพร, 2560: ไม่ปรากฏหมายเลขหน้า) ชาวลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ) มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ระหว่างอาณาจักรญวนและหลวงพระบาง อพยพหนีภัยสงครามระหว่างสองอาณาจักร โยกย้ายไปอยู่ในดินแดนถิ่นญวน หลวงพระบาง และประเทศไทย ในปีพุทธศักราช 2322 สมัยกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โปรดให้นำไปตั้งบ้านเรือนที่เมืองเพชรบุรี ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ได้โปรดให้ชาวลาวโซ่งที่อพยพเข้ามาใหม่ตั้งหลักแหล่งที่บ้านหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ภายหลังเมื่อมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ชาวลาวโซ่งจึงได้พากันอพยพโยกย้ายไปตั้งหลักแหล่งในพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนหนึ่งเข้ามาตั้งหลักแหล่งในจังหวัดราชบุรี ที่บ้านตลาดควาย อำเภอจอมบึง บ้านดอนคลัง บ้านบัวงาม บ้านโคกดับเปิด อำเภอดำเนินสะดวก บ้านดอนคา บ้านตากแดด บ้านดอนพรม อำเภอบางแพ และที่บ้านเขาภูมิ อำเภอปากท่อ

2.7 ชาวลาวตี้ (ลาวเวียง)

ภาพที่ 7 ชาวลาวตี้ (ลาวเวียง) ต.ท่าผา อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ในงานประเพณีกวนข้าวเหนียวแดง
ที่มา: ชาวไทยเชื้อสายลาวเวียงจัด "ประเพณีกวนข้าวเหนียวแดง"

(<http://www.workpointtv.com/news/4579>)

ชาวลาวตี้ หรือ ลาวเวียง เป็นกลุ่มคนที่มีเชื้อสายลาวจากเมืองเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เหตุที่เรียกว่า “ลาวตี้” เนื่องจากคนกลุ่มนี้มีกมลท่ายคำพูดว่า “ตี้” ชาวลาวตี้เริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองราชบุรี ตั้งแต่สมัยธนบุรีเรื่อยมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ในระยะแรกได้รับการกำหนดพื้นที่ให้ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมฝั่งขวาแม่น้ำแม่กลอง ต่อมาเมื่อมีครัวเรือนมากขึ้นและมีอิสระในการโยกย้ายถิ่นจึงขยายครัวเรือนข้ามไปตั้งบ้านเรือนริมฝั่งซ้ายของแม่น้ำแม่กลอง ทางทิศตะวันตก กระจายตั้งหลักแหล่งที่เหมาะสมแก่การประกอบอาชีพในหลายพื้นที่ของเมืองราชบุรี เช่น เขาแร้ง เขตอำเภอมือง บ้านซ้อง บ้านบ่อมะกรูด บ้านเลือก บ้านสิงห์ บ้านกำแพงเหนือ บ้านกำแพงใต้ บ้านดอนทราย บ้านหนองรี บ้านบางลาน ในเขตอำเภอโพธาราม บ้านดอนเสลา บ้านหนองปลาคุก บ้านหนองอ้อ บ้านซ้องน้อย ในเขตอำเภอบ้านโป่ง และอีกกลุ่มอยู่ที่อำเภอจอมบึง ในเขตบ้านนาสมอ บ้านสูงเนิน บ้านท่าเนียน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556: 9) เป็นต้น ปัจจุบันชาวลาวตี้ยังคงรักษาประเพณีดั้งเดิมของตนไว้ได้บ้าง เช่น การนับถือผีบรรพบุรุษ ประเพณีทำบุญสารทลาว ประเพณีกวนข้าวเหนียวแดง งานบุญข้าวจี งานบุญพระเวสส์หรือประเพณีการเทศน์มหาชาติ เป็นต้น

2.8 ชาวไทยเชื้อสายเขมร

ภาพที่ 8 ชาวไทยเชื้อสายเขมร ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี แต่งกายชุดพื้นถิ่น
ที่มา: ชาวไทยเชื้อสายเขมร (<http://region8.prd.go.th/ewt>)

ชาวไทยเชื้อสายเขมรในจังหวัดราชบุรี แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ตามสำเนียงภาษาพูดที่ใช้สื่อสารกันคือ กลุ่มพูดภาษาเขมรลาวเดิม และกลุ่มพูดภาษาเขมรสำเนียงเดียวกับเขมรในกัมพูชา จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ได้กล่าวว่า กลุ่มที่พูดภาษาเขมรลาวเดิมนี้นี้ มีบรรพบุรุษเป็นคนลาวที่ถูกกวาดต้อนไปอยู่เมืองเขมร และได้ถูกกองทัพไทยกวาดต้อนมาอยู่ที่ราชบุรีอีกทีหนึ่ง จึงเรียกตัวเองว่า “เขมรลาวเดิม” ชาวเขมรลาวเดิมได้ตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายในหลายท้องที่ของจังหวัด ได้แก่ ตำบลคิ่งกระถินและตำบลคิ่งน้ำวน ในเขตอำเภอเมือง ตำบลวัดยางงาม ตำบลบ่อกระดาน และตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ ตำบลวัดเพลง อำเภอวัดเพลง และตำบลหัวโปก อำเภอบางแพ เป็นต้น ชาวเขมรลาวเดิมนี้นี้มีภาษาพูดสำเนียงคล้ายภาษาลาวอีสาน ศัพท์สำนวนบางคำคล้ายกับภาษาไทยเหนือและอีสาน เช่น คำว่า พุด = ไร่ ปวดฟัน = ปวดแก้ว ไม่กลัว = บ่ห่ายน เป็นต้น (ปรุงศรี วัลลิโกดม และคนอื่น ๆ , 2543: 20) ส่วนกลุ่มพูดภาษาเขมรสำเนียงเดียวกับเขมรในกัมพูชา ปัจจุบันตั้งบ้านเรือน

กระจัดกระจายตั้งบ้านเรือนอยู่สองฝั่งแม่น้ำคลองด้านตะวันออกของเมืองราชบุรี เช่น ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี อำเภอโพธาราม และอำเภอบางแพ เป็นต้น

3. การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์เมืองราชบุรี

จากกระแสของการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมในยุคปัจจุบัน ได้ส่งผลให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนเมืองราชบุรีที่เคยมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายเฉพาะกลุ่มเลื่อนลงไป นำไปสู่ความพยายามของปราชญ์ชาวบ้านร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เกิดเป็นหน่วยงานหรือกลุ่มที่รวมพลังกันสะท้อนความเป็นตัวตนในชาติพันธุ์ของตนในอดีตให้ฟื้นขึ้นมาอีกครั้ง ดังจะเห็นได้จากการเกิดขึ้นของสถานที่สำคัญที่ให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางวัฒนธรรม ประเพณี และชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเมืองราชบุรี ดังเช่น

3.1 พิพิธภัณฑสถานบ้านวัดม่วง ภาพสะท้อนความเป็นมาและวิถีชีวิตชาวมอญ

พิพิธภัณฑสถานบ้านวัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เริ่มจัดตั้งขึ้นโดยมีพระครูธรรมพิทักษ์ (อาจารย์ถม) เจ้าอาวาสวัดม่วง เป็นผู้จุดประกายให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของศิลปวัตถุของชาวมอญโบราณ ทั้งคัมภีร์โบราณ พระพุทธรูป ผ้าห่อคัมภีร์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งของเครื่องใช้พื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวมอญบ้านม่วง ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตของชาวมอญที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในชุมชนชาวมอญบ้านม่วง เป็นต้น

3.2 ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกและศูนย์หัตถกรรมทอผ้าพื้นบ้าน การถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าตีนจกไท-ยวน

มรดกอันล้ำค่าของชาวไท-ยวน ก็คือ “การทอผ้าจก” เพื่อใช้ในการนุ่งห่มภายในครัวเรือน กระทั่งปัจจุบันได้รับการพัฒนามาเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นำชื่อเสียงมาสู่ชาวไท-ยวน และจังหวัดราชบุรี จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของจังหวัด ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจก ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี และศูนย์หัตถกรรมทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลดอนแร่ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นการรวมกลุ่มของหมู่บ้านชาวไทยวนที่มีฝีมือในการทอผ้า ซึ่งเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวไท-ยวนที่สืบต่อมาจากบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ศิลปะในการทอผ้าจกในเมืองราชบุรีสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผ้าจกคูบัว พบมากในชุมชนไท-ยวน ที่ตำบลคูบัว และตำบลดอนตะโก อำเภอเมืองราชบุรี โดยมีลวดลายหลักที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ได้แก่ ลายดอกเขีย ลายหัตถนาคู ลายโค้งแก้ง ลายหน้าหมอน และลายนาคู กินน้ำฮ่อมเต่า มีการเว้นพื้นดำไว้มากตามแบบของลวดลายเพื่อให้เห็นลายเด่นชัด 2) กลุ่มผ้าจกดอนแร่ พบมากในชุมชนไท-ยวน ตำบลดอนแร่ ตำบลห้วยไผ่ ตำบลหนองปลาหมอ อำเภอเมืองราชบุรี และตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง ลายหลักที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ได้แก่ ลายกาบ และลายนาคูกินน้ำฮ่อมเต่า เว้นพื้นดำไว้น้อย ทำให้ความเด่นชัดของลายหลักลดน้อยลงไป สีเส้นของเส้นใยจะใช้สีแดงเป็นหลัก 3) กลุ่มผ้าจกหนองโพ – บางกะโด พบมากในชุมชนไท-ยวน ที่ตำบลหนองโพ ตำบลบางกะโด และตำบลหนองอ้อ อำเภอโพธาราม ลักษณะของผ้าจกจะมีลวดลายสีเส้นและขนาดใกล้เคียงกับกลุ่มผ้าจกคูบัว ต่างกันตรงชายของตีนขึ้น (ยนต์ ชุมจิต, 2547: 196 – 197) ปัจจุบันสังคมไท-ยวนได้เปลี่ยนผ่านจากวิถีการผลิตผ้าขึ้นตีนจกเพื่อใช้ใน ชีวิตประจำวัน สู่การผลิตเพื่อขายให้กับผู้ใช้ผ้าที่อยู่ในสังคมภายนอก และวิถีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสืบทอดมรดกทางภูมิปัญญาได้มีการผสมผสานกับการศึกษาในสังคมทันสมัย โดยการย่นระยะเวลาการเรียนรู้โดยใช้สื่อกราฟิกเพื่อศึกษาและฝึกทอ ลายผ้า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งแบบของการสื่อสารแบบตัวต่อตัวในวิถีดั้งเดิม และการเรียนรู้เป็นกลุ่มในการจัดการศึกษา สมัยใหม่ วิธีการถ่ายทอดได้รับจัดประสบการณ์อย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้อยู่ในรูปของหลักสูตรท้องถิ่น กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชาวไท-ยวนจึงเป็นกระบวนการที่มีพลวัต ยืดหยุ่น ตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (ณัฐฤกษ์ ดิฐวิรุฬ, 2558: 39-40)

3.3 พิพิธภัณฑสถานของโอง “โองม้งกร” สัญลักษณ์การดำรงอยู่ของชาวจีนโพ้นทะเลในเมืองราชบุรี

“โองของโอง” ตั้งอยู่ที่ตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแนวใหม่ เชิงอนุรักษ์ ศิลปะวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น เพื่อสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนในราชบุรีอย่างแท้จริง ภายในนอกจากเป็นที่เที่ยวแล้ว ยังมีการจัดแสดงประวัติศาสตร์ของโองตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงปัจจุบัน พร้อมเข้าชมกรรมวิธีการผลิตอันประณีต ซึ่งหาชมได้ยากในปัจจุบัน ตั้งแต่การปั้น การตกแต่งลวดลาย และบรรยากาศจำลองภายในเตาม้งกร ซึ่งใช้ในการเผาโองมาช้านาน โองม้งกรถือเป็นภูมิปัญญาเครื่องเคลือบดินเผาของเมืองราชบุรีที่ถือกำเนิดโดยชาวจีนโพ้นทะเล โดยมีการสืบทอดและแพร่ขยายกิจกรรมโดยเชื้อสายคนจีนเกือบทั้งสิ้น การทำโองม้งกรเริ่มจากชาวจีนที่มีความชำนาญในการทำเครื่องเคลือบ ชื่อ นายจื่อเหม็ง แซ่อึ้ง ได้รวบรวมเงินทุนกับพรรคพวกตั้งโรงเรียนถ้ำเซ่งหลี เมื่อ พ.ศ.2476 ผลิตภาชนะใส่เครื่องดองของเค็ม ประเภทไห กระปุก และโองบ้างเล็กน้อย เมื่อกิจการรุ่งเรืองจึงได้หันมาผลิตโองเพิ่มมากขึ้น ต่อมาหุ้นส่วนหลายคนได้แยกย้ายไปเปิดโรงงานของตนเองทั่วจังหวัดราชบุรี ผลิตโองม้งกรจำหน่ายทั่วประเทศและส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศอีกด้วย ในยุคเฟื่องฟูมีโรงงานผลิตโองมากกว่า 40 แห่ง เช่นเดียวกับพัฒนาการของลวดลายที่ปรากฏอยู่บนตัวโอง ระยะเวลาจะมีการทำลวดลายเป็นรูปดอกไม้ รูปสัตว์ ลายเถาวัลย์ และลายม้งกร ซึ่งลายม้งกรที่เลื้อยพันอยู่รอบโองได้รับความนิยมมาก ทำให้โรงงานโองทุกแห่งในเมืองราชบุรีผลิตโองที่มีลวดลายเป็นม้งกร จึงถือเป็นสัญลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผาที่มาจากจังหวัดราชบุรี

3.4 ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำบ้านหัวเขาจีน ศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนของชาวไททรงดำ

ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำบ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของลูกหลานชาวไททรงดำที่ยังคงอนุรักษ์วิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองผ่านการก่อตั้งศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำบ้านหัวเขาจีน ซึ่งทำหน้าที่เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ และปลูกฝังค่านิยมให้ลูกหลานภูมิใจในเชื้อสายของตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ใ้คนทั่วไปที่สนใจวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของชาวไททรงดำ และสามารถมาศึกษาดูงานได้ อีกทั้งยังเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์สัจจะและกลุ่มอาชีพเสริมสตรีทอผ้า (วิรุงรอง พรหมมี, 2561: ไม่ปรากฏหมายเลขหน้า) ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาชุมชนของชาวไททรงดำที่สำคัญ

3.5 ศูนย์วัฒนธรรมไทยกะเหรี่ยงบ้านหินสี กับการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมเมืองราชบุรี

ศูนย์วัฒนธรรมไทยกะเหรี่ยงบ้านหินสี ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ก่อตั้งโดยความร่วมมือระหว่างส่วนราชการในท้องถิ่นและเครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเขตงานตะนาวศรี โดยศูนย์ฯ ดังกล่าว ได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงที่ศูนย์วัฒนธรรมไทยกะเหรี่ยงบ้านหินสี ซึ่งเป็นชุมชนที่มีชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่หนาแน่น และยังคงวิถีชีวิตแบบเดิม ทั้งนี้ มีเป้าหมายสำคัญคือให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมที่นำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและศึกษาวิถีชีวิตให้แพร่หลายยิ่งขึ้น ตลอดจนเสริมสร้างอาชีพและรายได้ให้กับชุมชน โดยศูนย์วัฒนธรรมไทยกะเหรี่ยงบ้านหินสี ถือเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในรูปแบบการจัดนิทรรศการ พิพิธภัณฑสถานบ้านที่แสดงวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม 5 ด้าน คือ อาหารพื้นถิ่น เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย ประเพณีการเล่น และการทอผ้ากะเหรี่ยง นอกจากนี้ยังมีการสร้างบ้านแบบกะเหรี่ยงจำลองวิถีชีวิตการอยู่อาศัยอีกด้วย (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดราชบุรี, 2561: ไม่ปรากฏหมายเลขหน้า)

4. บทสรุป

สภาพทางภูมิศาสตร์ได้มีส่วนกำหนดให้เมืองราชบุรีเป็นเมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำลำคลองไหลผ่านตัวเมืองลงสู่ปากอ่าวไทย ทำให้เอื้อต่อการเดินทางติดต่อค้าขายมาตั้งแต่โบราณกาล ตลอดจนมีอาณาเขตที่ติดต่อกับประเทศพม่า ซึ่งเป็นอีกหนึ่งดินแดนที่มีความหลากหลายของเผ่าพันธุ์จำนวนมาก สิ่งเหล่านี้ได้มีส่วนสำคัญที่ทำให้เมืองราชบุรีเป็นสังคมที่พร้อมจะเปิดรับการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานทำกินของผู้คนจากหลาย ๆ ถิ่น จนได้รับการขนานนามว่าเป็นเมืองที่มีความ

หลากหลายทางชาติพันธุ์อีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งประชากรในเมืองราชบุรีประกอบด้วยกลุ่มคนหลายเชื้อชาติ คือ ชาวไท-ยวน ชาวไทยภาคกลางพื้นถิ่น ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวมอญ ชาวกะเหรี่ยง ชาวลาวโซ่ง ชาวลาวตี้ (ลาวเวียง) และชาวเขมร แต่ละชาติพันธุ์ต่างยังคงพยายามรักษาขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของตนไว้อย่างเหนียวแน่น โดยการรวมกลุ่มตั้งเป็นศูนย์อนุรักษ์ด้านต่าง ๆ เพื่อทดแทนกับกระแสสังคมในยุคสมัยใหม่ที่ได้เข้ามาบั่นทอนอัตลักษณ์ที่สำคัญของกลุ่มตน

5. เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ทรัพยากรการท่องเที่ยวไทยชุดภาคกลางและภาคตะวันออก ราชบุรี. กรุงเทพฯ :

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556.

ชาวไทยเชื้อสายเขมร. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 (<http://region8.prd.go.th/ewt>)

ชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดราชบุรี. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 (<http://contentcenter.prd.go.th/>)

ชาวไทยเชื้อสายลาวเวียงจัด "ประเพณีกวนข้าวเหนียวแดง". ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561

(<http://www.workpointtv.com/news/45>)

ชาวบ้านตำบลโพหักราชบุรี. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 (<http://contentcenter.prd.go.th/>)

ณัฐกฤตย์ ดิษฐวิรุฬ. “การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้และถ่ายทอดมรดกภูมิปัญญา” วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (ก.ค.- ธ.ค. 2558) : 39-40.

ปรุงศรี วัลลิโภท และคนอื่น ๆ .วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดราชบุรี.

กรุงเทพฯอยู่หัวคณะกรรมาธิการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ, 2543 .

ยนต์ ชุ่มจิต. ประวัติศาสตร์เมืองราชบุรี. กรุงเทพฯโอเดียนสตรีต ; 2547.

เรื่องของไอ้ง. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 (<http://www.xn--b3czk4afcy3g>)

วิรงรอง พรหมมี. ไทยทรงดำบ้านหัวเขาจีน. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 (<http://www.saisawankhayanying.com/style/thaisongdam/>)

ศิริศักดิ์ คุ้มรักษา .“คนราชบุรี”, ราชบุรี. กรุงเทพฯ: สารคดี, 2541.

สวนผึ้ง ราชบุรี บรรยากาศงานกินข้าวห่อ ที่บ้านห้วยแห้ง. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 (<http://www.chomthai.com/>)

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดราชบุรี. จังหวัดราชบุรีส่งเสริมศูนย์วัฒนธรรมไทยกะเหรี่ยงบ้านหินสีเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 (http://pr.prd.go.th/ratchaburi/ewt_news.php?nid=5801)

อยู่เย็นเป็นสุข มอญลุ่มน้ำแม่กลอง แห่ข้าวแช่ ทาบสำรับไปทำบุญสงกรานต์. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561

(<https://www.thairath.co.th/>)

อุดม สมพร. ผ้าจกไท .ยวน ราชบุรี-กรุงเทพฯ :ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี, 2540.

อุดม สมพร .ไทยเชื้อสายจีน ไทยพื้นถิ่น มอญ กะเหรี่ยง โซ่ง. ราชบุรี: จิปาถะภัณฑสถานบ้านคูบัว ,2560.